

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos VII. — Izdan in razposlan dne 2. februarja 1902.

Vsebina: (Št. 26 in 27.) 26. Zakon o prometu s sirovim maslom, sirom, maslom, svinjsko mastjo in njihovimi nadomestki. — 27. Ukaz, s katerim se izdajejo izvršitvena določila k zakonu z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26) o prometu s sirovim maslom, sirom, maslom, svinjsko mastjo in njihovimi nadomestki.

26.

Zakon z dne 25. oktobra 1901. l.

o prometu s sirovim maslom, sirom, maslom, svinjsko mastjo in njihovimi nadomestki.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

Margarin, margarinsko maslo ali margarinski sir v zmislu tega zakona so tisti sirovemu maslu iz mleka, maslu ali siru slični izdelki, katerih vsebina masti ne izvira edino iz mleka.

Oleomargarin (margarin) v zmislu tega zakona je tisti masteni izdelek, ki se dobiva s topljenjem sirovega loja in z izločevanjem trdnih stearin vsebujočih delov.

Umetna jedilna mast v zmislu tega zakona so tisti svinjskemu maslu slični izdelki, katerih vsebina masti ni edino iz svinjske masti.

Nepopačenih masti določenih vrst živali in rastlin ni šteti za umetne jedilne masti.

§. 2.

V §. 1 navedeni izdelki se smejo spraviti v promet samo z oznamenilom, primernim svoji resnični kakovosti.

§. 3.

Za porabo v tuzemstvu se ne smejo dajati v promet:

1. Zmesi sirovega masla ali izpuščenega masla z oleomargarinom, margarinom, margarinskim maslom ali drugimi jedilnimi mastmi. Poraba mleka ali smetane za obrtniško izdelovanje margarina ali margarinovega masla je dopustna, ako se ne porabi več nego 100 težnih delov mleka ali temu primerne množine smetane na 100 težnih delov masti, ki ne prihajajo iz mleka.

2. Margarin, margarinsko maslo, oleomargarin ali margarinski sir, katerih naprava ne ustreza predpisom §. 4.

§. 4.

Da se laglje spozna margarin, margarinsko maslo, oleomargarin in margarinski sir, ki so določeni za trgovino v tuzemstvu, je tem izdelkom ob izdelovanju primešati primerno primes, ki ne škoduje barvi in drugim njihovim lastnostim.

Oleomargarin, ki je določen za daljnjo podelovanje v tuzemskih tvornicah za margarin, ne podleži temu predpisu.

Natančnejša določila se izdadó ukazoma.

§. 5.

Kdor hoče obrtniško izdelovati oleomargarin, margarin, margarinsko maslo, margarinski sir ali

umetno jedilno mast, mora obrtnemu oblastvu, in to hkratu z eventualno potrebnim zaprosilom za dovolitev obratne naprave, oznameniti prostore, določene za izdelovanje, shranjevanje, zamotovanje in prodajanje blaga, in imenovati morda nastavljene obratne voditelje in nadzorne osebe.

Za že obstoječe obrate je podati primerno naznanilo v štirih tednih, ko zadobi ta zakon moč.

Kako premembo v prostorih ali osebah, ki jih je dolžnost naznaniti, je obrtnemu oblastvu naznaniti v treh dneh.

Oleomargarin, margarin, margarinško maslo, margarinški sir in umetna jedilna mast so izključeni od krošnjarstva.

§. 6.

Podjetniki obratov, v katerih se izdeluje oleomargarin, margarin, margarinško maslo, margarinški sir ali umetna jedilna mast, in pa od njih nastavljeni obratni voditelji in nadzorne osebe so dolžni, nadzornim organom (§. 13) na zahtevo dati pojasnila o postopku narejanja, obsegu obrata in o sirovinah, ki se porabljajo.

Nadzorni organi so dolžni, pridržujé si službeno poročevanje in naznanilo nezakonitosti, molčati o dejanstvih in uredbah, za katere so zvedeli izvršujé svoj prigled.

§. 7.

V prostorih, v katerih se za prodajo izdeluje, shranjuje ali zamotava sirovo maslo ali izpuščeno maslo, je prepovedano izdelovati, shranjevati, zamotavati ali prodajati oleomargarin, margarin, margarinško maslo ali umetno jedilno mast. Prav tako je v prostorih, v katerih se za prodajo izdeluje, shranjuje, zamotava ali prodaja sir, prepovedano izdelovati, shranjevati, zamotavati ali prodajati margarinški sir.

Od tega določila je izvzeto shranjevanje in prodajanje za prodajo na drobno potrebnih rabnih množin v javnih prodajališčih, in pa zamotavanje blaga, ki se tam prodaja v trgovini na drobno. Vendar se morajo oleomargarin, margarin, margarinško maslo, margarinški sir in umetna jedilna mast shranjevati v prodajnih prostorih v posebnih posodah za zalogo in na posebnih mestih skladišča, ki so ločena od mest, služečih za shranjevanje sirovega masla, masla ali sira.

§. 8.

Opravični prostori in drugačna prodajališča v številni tržne šotore, v katerih se prodajajo margarin, margarinško maslo, oleomargarin, margarinški sir ali umetna jedilna mast, morajo imeti na očitnem mestu natančni, ne izbrisni napis: „Margarin“, „Margarinško maslo“, „Oleomargarin“, „Margarinški sir“ ali „Umetna jedilna mast“.

§. 9.

Oleomargarin, margarin, margarinško maslo in umetna jedilna mast se mora v tuzemstvu spravljati v promet v shrankah (zaboj, bedenj, sod, škatlja itd.) ki so zaznamovane z očitvidno barvasto črto, na kateri je narejena firma izdelovalca in označeno vsebine z natančno neizbrisno pisavo.

Z imenovanim blagom napolnjene shranke je, ako presega njihova teža tri kilograme, opremiti z oblastveno vpisano plombo, predno se spravijo v promet.

V obrtniški prodaji na drobno ali posamezni prodaji se mora margarin in margarinški sir oddajati v papirnatem zavoju, opremljenem z določeno barvasto progó.

Natančnejši predpisi o prometu na debelo in drobno z izdelki, označenjenimi v prvem odstavku, in o barvi ovojev se izdadó ukazoma.

§. 10.

V javnih razglasih, sklepnih pismih, računih, voznih listih in drugih spisih, navadnih in trgovinskem prometu, ki se nanašajo na zalaganje oleomargarina, margarina, margarinškega masla, margarinškega sira ali umetne jedilne masti, se smejo rabiti samo tista blagovna označenja, ki ustrezajo temu zakonu in na njegovi podstavi izdanim ukazom.

§. 11.

Izdelovalci oleomargarina, margarina, margarinškega masla ali margarinškega sira, ki izdelujejo blago, določeno za izvoz ali za daljnjo podelavo v tuzemskih margarinških tvornicah, različno od določil, obseženih v §§. 3 in 4, odstavku 1, naj to pismeno naznanijo obrtnemu oblastvu po predpisu §. 5.

Oleomargarin, margarin, margarinško maslo in margarinški sir, ki se je izdelal za izvoz ali za

daljnjo podelavo v tuzemskih margarinskih tvornicah, je hraniti v posebnih od drugih skladišč ločenih prostorih, tako dolgo da se odpošljejo. Po §. 13 omenjenim nadzornim in njim izenačenim organom je na zahtevo s pomočjo opravičnih knjig, naročilnih pisem itd. podati dokaze o naročilu, oziroma odpravi dotične množine.

Tvornice, v katerih se oleomargarin, margarin ali margarinsko maslo izdeluje različno od določil, obseženih v §§. 3 in 4, odstavku 1, ne smejo prodajati sirovega masla ali izpuščenega masla.

§. 12.

Za izdelke v §. 1 oznamenjene vrste, ki niso določeni ljudem za užitek, ne veljajo spredaj stoječa določila tega zakona.

§. 13.

V §. 2 zakona z dne 16. januarja 1896. l. (drž. zak. št. 89 iz l. 1897.) o prometu z živili in nekaterimi porabnimi rečmi oznamenjeni nadzorni in njim izenačeni organi imajo pravico, hoditi v tiste prostore, v katerih se sirovo maslo, izpuščeno maslo, sir, oleomargarin, margarin, margarinsko maslo, margarinski sir ali umetna jedilna mast izdeluje, shranjuje, zamotava ali prodaja, ter tam pregledovati in jemati uzorce. Pri tem je ravnati po določilih zakona z dne 16. januarja 1896. l. (drž. zak. št. 89 iz l. 1897.).

§. 14.

Vlada ima pravico, prepovedati obrtniško prodajanje sirovega masla, čigar vsebina masti ne dosega določene meje ali čigar vsebina vode ali soli presega določeno mejo.

§. 15.

Prestopek stori:

1. kdor se zoper predpise §. 13 brani dopustiti vstop v prostore, vzeti vzorec ali opraviti prigled;

2. kdor zoper določila §. 6 odreče od njega zahtevano pojasnilo ali poda vedoma krivo pojasnilo.

Kazen je zapor od enega dneva do štirinajst dni ali denar 10 do 200 K; ako storilec v treh letih

po prestani kazni zopet stori isti prestop, zapor od treh dni do treh tednov, poleg tega pa se lahko obsodi na denarno kazen od 50 do 500 K.

§. 16.

Prestopek stori, kdor v namen prevare v trgovini in prometu:

1. nareja po §. 3, št. 1 nedopustne zmesi;

2. prodaja take zmesi ali jih spravlja v promet;

3. oleomargarin, margarin, margarinsko maslo ali margarinski sir izdeluje, prodaja ali spravlja v promet brez primesi, potrebne po §. 4;

4. v §. 1 oznamenjena živila prodaja ali spravlja v promet s krivim oznamenilom;

5. zoper predpise §. 9 oleomargarin, margarin, margarinsko maslo in umetno jedilno mast prodaja ali spravlja v promet brez tam predpisanih znakov ali plomb.

Kazen je zapor od enega tedna do treh mesecev, s katerim se lahko združi denarna kazen do 1000 K ali v denarju od 10 do 1000 K. Hkratu se lahko razsodi na javen razglas sodbe v uradnem listu in v kakem drugem javnem listu.

Ako se storilec v ta prestop vrne v treh letih, je kazen zapor od enega tedna do treh mesecev, s katerim se lahko združi denarna kazen od 10 do 1000 K. Hkratu se lahko obsodi na javen razglas razsodbe v uradnem listu in v kakem drugem javnem listu.

§. 17.

Prestopek stori:

Kdor kako drugače dela zoper določila tega zakona ali zoper ukaze vlade, izdane na podstavi §§. 4, 9 in 14.

Kazen je zapor od treh dni do treh mesecev, s katerim se lahko združi denarna kazen do 1000 K ali denarna kazen od 10 do 1000 K.

§. 18.

Kazenska določila §§. 15 do všteti 17 tega zakona so uporabna samo, ako dejanje ne ustanavlja učina kaznjivega dejanja, ki ga je kaznovati ostreje.

Kazenska določila §§. 9, 10 in 11 zakona z dne 16. januarja 1896. l. (drž. zak. št. 89 iz

l. 1897.) o prometu z živili in nekaterimi rabnimi rečmi, je uporabljati na dejanja, ki spadajo pod kazenska določila §§. 15 do 17 tega zakona, samo tedaj, ako so bila ta dejanja storjena pred veljavnostjo tega zakona.

V ostalem ostanejo določila zakona o živilih uporabna tudi za izdelke, obravnavane v tem zakonu.

Postopanje in razsojevanje gledé prestopkov omenjenih v tem zakonu, gre okrajnim sodnijam.

§. 19.

Ta zakon stopi v moč tri mesece potem, ko se je razglasil.

§. 20.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu ministru za notranje stvari, Mojemu pravosodnemu ministru, Mojemu trgovinskemu ministru in Mojemu poljedelskemu ministru.

Na Dunaju, 25. dne oktobra 1901.

Franč Jožef s. r.

Koerber s. r.

Spens s. r.

Call s. r.

Giovanelli s. r.

27.

Ukaz ministrstev za notranje stvari, pravosodje, trgovino in poljedelstvo z dne 1. februarja 1902. l.,

s katerim se izdajejo izvršitvena določila k zakonu z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26) o prometu s sirovim maslom, sirom, maslom, svinjsko mastjo in njihovimi nadomestki.

Na podstavi zakona z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26) o prometu s sirovim maslom, sirom, svinjsko mastjo in njihovimi nadomestki, se ukazuje tako:

Člen I.

(K §. 4 zakona.)

Mastem in oljem, ki se rabijo ob izdelovanju margarina, margarinskega masla, oleomargarina in margarinskega sira, ki so določeni za trgovino v tuzemstvu, je primešati sesamsko olje.

Ta primes mora na vsakih 100 težnih delov uporabljenih masti in olj pri margarinu in margarinem maslu, in pa pri oleomargarinu znašati vsaj 10 težnih delov, pri margarinskem siru vsaj 5 težnih delov.

Sesamsko olje je primešati, ko se masti mešajo in izpuščajo. Sesamsko olje, ki ga je primešati, mora pokazati naslednjo reakcijo:

Ako se pretrese zmes 0·5 prostorninskih delov sesamskega olja z 99·5 prostorninskih delov olja od bombaževega semena ali podzemnice s 100 prostorninskimi deli kadeče se solne kisline z 1·19 specifične teže in nekaterimi kapljami dvaodstotne alkoholske raztopine furfurola, mora dobiti solna kislina, ki se vsede pod oljnato plastjo, natančno rdečo ali modrordečo barvo. Za reakcijo služeči furfurool bodi brezbarven; v skrajnem primeru sme biti rumeno barvan.

Oleomargarin, ki je določen za daljnjo podelavo v tuzemskih tvornicah za margarin in naj torej v zmislu §. 4, odstavek 2 zakona z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26) ne dobi primesi sesamskega olja, se ne sme barvati.

Člen II.

(K §§. 5, 8 in 11 zakona.)

Za izdelovanje, shranjevanje in zamotavanje oleomargarina, margarina, margarinskega masla, margarinskega sira in umetne jedilne masti določeni prostori morajo imeti na očitnem mestu natančno čiteno, ne izbrisen napis, iz katerega je spoznati namen dotičnih prostorov.

Opravični prostori in druga prodajališča, v številni tržne šotore, v katerih se prodajajo v prvem odstavku navedeni izdelki, morajo imeti napis, predpisan v §. 8 zakona z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26).

Skladišča, v katerih se hranijo oleomargarin, margarin, margarinsko maslo, margarinski sir, ki so se izdelali za izvoz ali za daljnjo podelavo v tuzemskih tvornicah za margarin, je opremiti z napisom, oznamujočim določitev blaga, tako, kakor je oznamjeno v prvem odstavku.

Člen III.

(K §. 9 zakona.)

Gledé zunanjega oznamenila oleomargarina, margarina, margarinskega sira, margarinskega masla in umetne jedilne masti naj se uporabljajo naslednja določila in to:

a) Shranke, v katerih se spravljajo v tuzemstvu v promet oleomargarin, margarin, margarinsko maslo ali umetna jedilna mast, morajo biti pobarvane z nezabrisno rdečo progó v obliki traka, na kateri je z razločno čitnimi nezabrisnimi črnimi črkami oznamenjena firma izdelovalca in oznamenilo vsebine.

Rdečo progó je narediti vzporedno k ploskvi dolnjega roba in vsaj 3 cm oddaljeno od gornjega roba posode in mora biti potegnjena brez prenehljaja okoli cele posode. Proga se ne sme narediti na obroč ali obrobek, ki obsega posodo.

b) Rdeča progá mora biti vsaj 10 cm visoka, za oznamenilo vsebine (oleomargarina, margarina, margarinskega masla ali umetne jedilne masti) porabljene črke morajo biti vsaj 3 cm visoke. Dolžina besede, oznamujuče vsebino, naj ima vsaj osemkratno in ne več nego dvanajstkratno višino črk.

Višina rdeče proge, višina črk in dolžina oznamenilne besede se lahko pri okroglih ali podolgasto okroglih posodah (sod, školja, beden j. t.), pri katerih meri največji premer pokrova manje nego 40 cm, pa več nego 10 cm, zniža za polovico. Isto se zgodi pri oglatih posodah, katerih najdaljši pokrovov rob znaša manje nego 40 cm, pa več nego 10 cm. Pri posodah zgoraj oznamenjene oblike, katerih pokrov ima največji premer, oziroma največji pokrovov rob z 10 cm ali manje, se lahko višina proge in črk, in pa dolžina besede, oznamujuče vsebino, znižata na eno tretjino predpisanih mer.

c) Firma izdelovalca se lahko namesti pod oznamenilom vsebine ali poleg njega. V prvem primeru pa mora v rdeči progí med oznamenilom vsebine in firmo ostati prazen vsaj 1 cm širok prostor, v drugem primeru se mora med oznamenilom vsebine in firmo narediti v črni nezabrisni barvi šestoglasta polna zvezda, katere premer znaša vsaj polovico višine črk, porabljenih za oznamenilo vsebine.

d) Spredej omenjeni napisi ne smejo segati čez rob rdeče proge, narediti pa jih je na njem vsaj dvakrat in to tako, da pridejo na dve nasprotno ležeči strani shranke.

e) Ako ima shranka pokrov, je napise poočititi tudi na njegovi gorenji strani, na sodih tud na obojnem dnu. Na oznamenjenih mestih je narediti napise neposredno, torej brez rdeče proge, v razločno čitnih nezabrisnih črnih črkah.

f) Na shrankah, vendar ne na rdečem traku, se lahko naredi tudi obrambena znamka, blagovno ali tvorniško znamenje izdelovalca, in pa ime, obrambena znamka, blagovno znamenje prodajalca. Za to pa se ne smejo rabiti taka oznamenila, ki bi mogla dati povod prevari gledé vsebine shrank ali kakovosti blaga (na primer „margarin iz sladke smetane“).

g) Na napolnjenih shrankah z več nego 3 kg teže narejene vpisane plombe morajo imeti vsaj 1 cm v premeru in se morajo razločno spoznati.

h) Papirnati ovoji, ki se porabljajo v obrtniški prodaji na drobno ali posamezni prodaji margarina in margarinskega sira, morajo imeti v sredi vsaj 2 cm široko ravno rdečo progó, ki veže najbolj drug od drugega oddaljene robove brez prestanka.

i) Obrtniška trgovina na drobno ali posamezna prodaja oleomargarina, margarinskega masla in umetne jedilne masti se sme vršiti samo ali neposredno iz izvornih shrank, ki jih je spravil izdelovalec v trgovino ali iz posod zaloge; te pa morajo biti oznamenjene tako, kakor ustreza določilom pod lit. a) do e), oziroma f).

k) Ako naj se margarin ali margarinski sir v prometu na debelo ali drobno prodaja v rednih kosih, morajo kosi imeti obliko kock. Tudi mora biti kockam vtisnjen napis „margarin“, „margarinski sir“.

Člen IV.

(K §. 11 zakona.)

O izdelanih množinah, zalogah in oddajah oleomargarina, margarina, margarinskega masla in margarinskega sira, ki so se izdelale za izvoz ali za daljnjo podelavo v tuzemskih tvornicah za margarin, naj izdelovalci pišejo posebne zapise, v katere je nadzornim organom dovoliti vpogled.

Člen V.

Gledé tistih sirovemu maslu iz mleka, ali izpuščenemu maslu ali svinjski masti sličnih izdelkov, ki se izdelujejo brez uporabe mlečne masti, oziroma svinjske masti, nadalje gledé tistih oleomargarinu sličnih mastenih zmesi, ki se izdelujejo, mešaje živalske ali rastlinske, trde ali polmehke masti (n. pr. loj, *Premier jus*, oleomargarin, kotonstearin i. t.) med seboj ali z mastnimi olji, veljajo zmislu primerno določila zakona z dne 25. oktobra 1901. l. (drž. zak. št. 26) in tega ukaza.

Neponarejene masti določenih živalskih in rastlinskih vrst se smejo spravljati v promet samo z oznamenilom, ustrežajočim njihovi resnični kakovosti.

Člen VI.

Ta ukaz stopi v moč tri mesece po dnevu razglasitve.

Koerber s. r.

Call s. r.

Spens s. r.

Giovanelli s. r.